

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-bachelor Literatuurwetenschap van de Universiteit van Amsterdam**

Gegevens

datum	Naam instelling	: Universiteit van Amsterdam
30 juni 2014	Naam opleiding	: wo-bachelor Literatuurwetenschap (180 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 23 december 2013
Besluit	Varianten opleiding	: voltijd, deeltijd
accreditatie wo-bachelor	Locatie opleiding	: Amsterdam
Literatuurwetenschap van de	Datum goedkeuren	
Universiteit van Amsterdam	panel	: 18 september 2012
(002513)	Datum locatiebezoeken	: 4,5 en 7 februari 2013
ons kenmerk	Datum visitatierapport	: 2 juli 2013
NVAO/20142257/LL	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 26 juni 2013
bijlagen		

3 Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden. Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de bacheloropleidingen Taal- en Letterkunde van de Universiteit van Amsterdam. Het panel heeft meerdere opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Dit samenvattend oordeel geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Taal- en Letterkunde 2013 over de bacheloropleiding Literatuurwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflecties, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde (eind)scripties en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren. De commissie heeft voor de opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding Literatuurwetenschap voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Pagina 2 van 8 **Standaard 1: Beoogde eindtermen**

De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Literatuurwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam studenten opleidt die een brede basiskennis hebben van de literatuurwetenschap. Na afloop van de opleiding hebben zij niet alleen kennis van de belangrijkste theorieën op het gebied van de literatuurwetenschap, maar ook vaardigheden om deze kennis en inzichten toe te passen, te beoordelen en te benutten bij het oplossen van problemen op het gebied van de discipline. De breedte van de opleiding schuilt ook in de kennismaking met andere disciplines en media: de studenten betrekken niet alleen literaire werken in hun analyses, maar ook objecten als film, theater en muziek. Afgestudeerden zijn in staat mondeling en schriftelijk te communiceren met specialisten en niet-specialisten en hebben leervaardigheden verworven waarmee ze naar een masteropleiding kunnen doorstromen. De opleiding heeft een aantal kenmerkende zwaartepunten geformuleerd, met name interdisciplinariteit en intermedialiteit. Daarmee sluit de opleiding Literatuurwetenschap in Amsterdam dicht aan bij het vakgebied Cultural Studies.

De commissie is van mening dat de bacheloropleiding Literatuurwetenschap beschikt over duidelijke eindtermen die passen bij het vakgebied. Deze eindtermen sluiten voldoende aan bij het domeinspecifiek referentiekader en zijn gebaseerd op de Dublin-descriptoren voor een opleiding op bachelorniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding bestaat uit jaren van twee semesters, steeds met drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken. Cursussen hebben een omvang van 6 ECTS of een veelvoud daarvan. In het eerste jaar krijgen studenten inzicht in een aantal belangrijke analyse-instrumenten uit de literatuurwetenschap. Ze leren hiermee te werken en maken kennis met de problematieken waarbinnen ze de instrumenten kunnen toepassen. In het tweede jaar leren de studenten dat literatuurwetenschap nauw verwant is aan cultuurwetenschap, en dat ze de analyse-instrumenten ook kunnen toepassen op andere media en objecten. In het derde jaar leren studenten de analysevaardigheden te gebruiken in eigen onderzoek. De propedeuse van de opleiding wordt in het Nederlands gegeven, in het tweede en derde jaar zijn de colleges in het Engels.

De commissie ziet een duidelijke koppeling tussen onderwijs en onderzoek in het programma, van het vak Tekstanalyse: Case Studies in het eerste jaar tot het researchseminar in het derde jaar. Ook buiten de koppeling van onderwijs en onderzoek komt de academische oriëntatie voldoende in het programma terug. Alle bachelorstudenten zijn verplicht om Onderzoeksvaardigheden, Academisch schrijven en Wetenschapsfilosofie te volgen. De eerste twee onderwerpen zijn geïntegreerd in het programma.

Het programma is naar het oordeel van de commissie goed studeerbaar, met een spreiding van de studielast over het jaar en aandacht voor begeleiding door tutores en studieadviseurs. De docenten zijn volgens de studenten goed benaderbaar en bereid om vragen te beantwoorden. De studielast is in de ogen van de commissie echter te laag. Uit gesprekken met de studenten blijkt dat zij zich onvoldoende uitgedaagd voelen. De studie blijkt gemakkelijk te combineren met baantjes, bestuursfuncties of een (extra) minor.

De commissie heeft geconstateerd dat een aanzienlijk deel van de docenten in tijdelijke dienst is. Dit levert problemen op voor de werkdruk en de roostering. Inmiddels hebben meer docenten een vast dienstverband en zijn de tijdelijke aanstellingen voor drie jaar

Pagina 3 van 8 afgesloten, wat in de ogen van de commissie een verbetering oplevert. Verder constateert de commissie dat een deel van de docenten nog niet beschikt over een BKO.

De voorzieningen (elektronische leeromgeving, bibliotheek en studieplekken) zijn volgens de commissie voldoende. Ook het kwaliteitsbeleid en het werk van de opleidingscommissie beantwoorden aan de verwachtingen van de commissie. De commissie is van oordeel dat de onderwijsleeromgeving voldoende is vormgegeven en de studenten in staat stelt de beoogde eindtermen te behalen.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

Het facultaire toetsbeleid is in de ogen van de commissie goed opgezet, maar de implementatie ervan in de opleiding Literatuurwetenschap staat nog in de steigers. Het betreft de explicitering van de relatie tussen cursusdoelen en toetsing en afspraken over de beoordeling van scripties. De commissie adviseert de faculteit en de examencommissie de implementatie nauwlettend te volgen en zo nodig bij te sturen zodat de vergelijkbaarheid van de beoordeling over de opleidingen heen gegarandeerd is.

De scripties zijn van een voldoende niveau. De commissie heeft een steekproef van eindwerkstukken beoordeeld en is het eens met de cijfers die de docenten eraan hebben toegekend. Ook de lager beoordeelde scripties voldoen aan de eisen van een wetenschappelijk werkstuk. De commissie concludeert op grond daarvan dat de beoogde eindtermen van de bacheloropleiding Literatuurwetenschap worden gerealiseerd.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder om het facultaire beleid, dat moet leiden tot gepromoveerde docenten die alle beschikken over een BKO, voortvarend ten uitvoer te brengen (zie p. 27 van het rapport).

Bestuurlijke afspraak

De rapporten van de opleidingen van de Universiteit van Amsterdam in het domein van de Taal- en Letterkunde maken voor het merendeel van de opleidingen melding van het nog niet volledig ter hand nemen door de examencommissie van de wettelijke taken ten aanzien van de bewaking van de kwaliteit van de toetsing. Gezien het belang van dit laatste voor de onderwijskwaliteit en het feit dat het hier een formele verplichting betreft die voortvloeit uit de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, heeft de NVAO met de instelling de volgende bestuurlijke afspraak gemaakt:

- de instelling ziet er in de interne kwaliteitszorg op toe dat de examencommissies van alle opleidingen in het domein van de Taal- en Letterkunde hun taken en verantwoordelijkheden ter hand nemen op een wijze die in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is voorgeschreven.

De instelling heeft in bestuurlijk overleg van 5 juni 2014 aangegeven in te stemmen met deze afspraak.

Pagina 4 van 8 **Besluit**

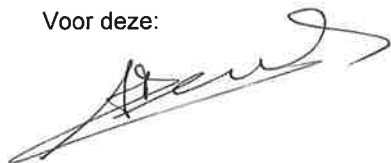
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 2 juni 2014 naar voren te brengen. Bij e-mail van 23 juni 2014 heeft het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot aanvulling van de gegevens in bijlage 2.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-bachelor Literatuurwetenschap (180 ECTS; varianten: voltijd, deeltijd; locatie: Amsterdam) van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is van kracht tot en met 29 juni 2020.

Den Haag, 30 juni 2014

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ann Demeulemeester', written over a horizontal line.

Ann Demeulemeester
(vicevoorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

TABELLEN WO-BACHELOR VOLTIJD

Tabel 1: Uitval na 1, 2, en 3 jaar

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval na 1jr	10%	30%	21,9%	14,3%	23,1%	11,8%
Uitval na 2jr	13,3%	50%	28,1%	28,6%	25,6%	
Uitval na 3jr	10%	43,3%	28,1%	33,3%		

Tabel 2: Rendement (vwo-instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	29%	5%	26%	31%
Rendement na 4 jaar	65%	37%	58%	
Rendement na 5 jaar	82%	47%		
Rendement na 6 ^(*) jaar	88%			

Tabel 3: Rendement (totale instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	23%	13%	38%	24%
Rendement na 4 jaar	57%	40%	63%	
Rendement na 5 jaar	73%	47%		
Rendement na 6 ^(*) jaar	77%			

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD	BKO
Percentage	16,7%	83,3%	10,8% [†]

Tabel 5: Student-docentratio

Ratio	44:1 (volledige onderwijsformatieplaats)

Tabel 6: Contacturen

Studiejaar	1	2	3
Contacturen	13,5	13	8

Toelichting

Peildatum: 13 november 2013

[†]Dit aantal is voorafgaande aan de BKO-inhaalslag die de faculteit heeft ingezet. De medewerkers van het departement Taal- en letterkunde doorlopen de inhaalslag voorjaar 2014.

Bij e-mail van 23 juni 2014 heeft het college van bestuur aangegeven, dat het percentage momenteel 74% is.

Tabel 1: Uitval na 1, 2, en 3 jaar

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval na 1jr	-	66,7%	33,3%	50%	75%	-
Uitval na 2jr	-	66,7%	33,3%	50%	75%	
Uitval na 3jr	-	66,7%	66,7%	50%		

Tabel 2: Rendement (vwo-instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	-	-	-	-
Rendement na 4 jaar	-	-	-	
Rendement na 5 jaar	-	-		
Rendement na 6 ^(*) jaar	-			

Tabel 3: Rendement (totale instroom)

Cohort	2006	2007	2008	2009
Rendement na 3 jaar	-	-	-	-
Rendement na 4 jaar	-	-	-	
Rendement na 5 jaar	-	-		
Rendement na 6 ^(*) jaar	50%			

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	MA	PhD	BKO
Percentage	16,7%	83,3%	10,8% ¹

Tabel 5: Student-docentratio

Ratio	44:1 (volledige onderwijsformatieplaats)

Tabel 6: Contacturen

Studiejaar	1	2	3
Contacturen	nvt	nvt	nvt

Toelichting

Peildatum: 13 november 2013

Het is niet mogelijk om cijfers voor contacturen te geven voor de deeltijd varianten. Deze cijfers verschillen namelijk per individu.

¹Dit aantal is voorafgaande aan de BKO-inhaalslag die de faculteit heeft ingezet. De medewerkers van het departement Taal- en letterkunde doorlopen de inhaalslag voorjaar 2014.

Bij e-mail van 23 juni 2014 heeft het college van bestuur aangegeven, dat het percentage momenteel 74% is.

- Prof. dr. Theo D’haen, hoogleraar in de Engelse, Amerikaanse en Vergelijkende Literatuurwetenschap aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Leuven (2002-heden);
- Prof. dr. Geert Booij, (emeritus) hoogleraar Algemene Taalwetenschap en Nederlands aan de Universiteit Leiden (2005-2012);
- Prof. dr. Achim Hermann Hölder, hoogleraar Vergelijkende Literatuurwetenschappen aan de Universiteit van Wenen (2009-heden);
- Prof. dr. Hub Hermans, hoogleraar moderne Romaanse Letterkunde en cultuurkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (1990-heden);
- Prof. dr. Co Vet, (emeritus) hoogleraar Romaanse taalkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (1989-2004);
- Mirte Keulen BA, masterstudent Literatuurstudies aan de Radboud Universiteit Nijmegen (2012-heden).

Het panel werd ondersteund door drs. E.J. van der Spek, secretaris (gecertificeerd).

Pagina 2 van 9 tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De Nederlandse bachelor- en masteropleidingen op het gebied van taal- en letterkunde hanteren een gemeenschappelijk referentiekader. De commissie heeft dit domeinspecifiek referentiekader bestudeerd en geconcludeerd dat dit een goede basis is voor de beoordeling van de individuele opleidingen.

De primaire doelstelling van de bacheloropleiding Duitse Taal en Cultuur is studenten kennis, inzicht en vaardigheden in het wetenschapsgebied bij te brengen die hen kwalificeren voor een vervolgopleiding op masterniveau en een beroep waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn. De opleiding profileert zich volgens de kritische reflectie ten opzichte van andere Nederlandse opleidingen Duitse Taal en Cultuur door de integratie van taalvaardigheidsonderwijs en thematisch onderwijs en met een brede cultuurwetenschappelijke oriëntatie.

De commissie heeft de profilering, eindtermen, oriëntatie en het niveau van de opleiding bestudeerd. Zij stelt vast dat de opleiding een duidelijk beeld heeft van haar positie. De commissie heeft waardering voor het brede cultuurwetenschappelijke profiel van de opleiding. De doelstelling en eindtermen geven de opleiding een academisch karakter door de nadruk die er wordt gelegd op het bereiken van een hoog taalvaardigheidsniveau, de aandacht voor wetenschapsfilosofie, onderzoeksvaardigheden en academische vorming. Wel zijn de eindtermen voor alle bacheloropleidingen in het cluster vrijwel identiek geformuleerd. Hoewel de commissie de eindtermen van de bacheloropleiding Duitse Taal en Cultuur adequaat vindt, beschouwt de commissie deze identieke formulering van eindtermen voor het hele departement Taal- en Letterkunde, gezien vanuit het brede aanbod van opleidingen, als een gemiste kans. In de hoor-en-wederhoorreactie gaven vertegenwoordigers van de bacheloropleidingen aan dat zij de formulering van de eindtermen nader zullen gaan bekijken. De commissie heeft met instemming kennis genomen van dit voornemen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De bacheloropleiding Duitse Taal en Cultuur bestaat uit 180 ECTS, verspreid over drie cursusjaren. Elk jaar bestaat uit twee semesters van 8+8+4 weken waarin vakkenclusters van 6 of 12 ECTS worden aangeboden. In de blokken van acht weken volgt een student maximaal twee vakken tegelijkertijd. De blokken van vier weken betreffen één vak en zijn altijd een vervolg van een vak dat in een eerder blok is begonnen. In dat blok wordt meestal gewerkt aan een presentatie of een uitgebreid schriftelijk werkstuk. De hoofdvakken beslaan samen 138 ECTS en de resterende 42 ECTS zijn bestemd voor de profileringsruimte die door elke student naar keuze wordt ingericht.

Bij aanvang van de studie volgen alle studenten Duitse Taal en Cultuur een instaprogramma; dit is een cursus waarin het vakgebied wordt geïntroduceerd. Daarna volgen studenten vakken in de Duitse taalkunde, cultuurkunde en letterkunde. Duitse taalvaardigheid loopt hierbij als leerlijn door het programma; het komt aan bod in vier aparte vakken en in alle andere vakspecifieke onderdelen in het curriculum. De commissie stelt vast dat de opleiding de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie over het taalvaardigheidsonderwijs op een adequate manier ter hand heeft genomen. Academische vorming en onderzoeksvaardigheden zijn verweven in de inleidende vakken taal- en